

## Ciklámen illatú erdők

A különleges virágélményekre vágyóknak nem csak a réteket, de egyes erdőket is érdemes felkeresnie. A kora tavasz több helyütt a tavaszi tőzikevel



hinti be a síkvidéki és patakok menti erdőket. Körmend környékét nem csak a Várkert hatalmas famatuzsálemei miatt érdemes felkeresni. A Dobogó erdő tőzike virágmezője felejthetetlen élmény annak, aki március első felében eljön ide. A tőzike azonban tilos leszedni, mert védett növény. Zalalövő közelében március végén a kakasmandikó sötétrózsaszín virágait csodálhatják meg az arra járók. Ugyanide jöjjön, aki nyár végén-ősz elején ciklámen illatú erdőkben akar kóborolni. A kockásliliom bókoló hatalmas virágait Csákánydoroszlótól északra, a



Strém-patak völgyében kaphatják lenycevégre a természetfotózás kedvelői. A terület erdei számos egyéb természeti ritkaságot is rejtene. Az erdei fenyővel elegyes lomberdőket helyenként ültetett fenyvesek tarkítják.

Aki szeretne többet megtudni az őrségi erdők történetéről, annak érdemes Szalafőről a Pityerszeri Falumúzeum megtekintése után az „Ős-

erdő” felé indulnia, ahol részletes ismeretetőablát talál. Az elsősorban a magán-erdőkre jellemző különleges korpafüvek, körtikék, páfrányok azonban csak



hozzáértő szakvezetővel nyújtanak valódi élményt, hiszen apró, a laikus számára egyáltalán nem feltűnő fajokról van szó. A Vendvidéken túrázók viszont könnyen ráakadhatnak a foltos szalamandrára. Ez a szépséges állat nem árt senkinek, mi se bántsuk!



# természeti értékek

az

## ŐRSÉG - VENDVIDÉK

Natúrparkban





Az osztrák, a szlovén és a magyar határ találkozásánál 1998-ban megalakult **natúrpark**, melynek nagy része természetvédelmi oltalom alatt is áll, változatos kistájak

összessége. Különleges folyók és patakok formálta dombvidék, melyet a szubalpin klíma, a közel ezer forrás, több tucat kisebb-nagyobb patak titokzatos láp és gyantaillatú erdők ölelésében megbúvó apró falvak tesznek varázslatosá. A vízitúrázás szerelmesei, az erdei barangolások kedvelői és a természetvédelmi kuriózumokra vágyó kirándulók éppúgy megtalálhatják a számukra fontos látnivalókat, mint az erdei iskolát szervező pedagógusok, a horgászok, vagy a tróféákat gyűjtő vadászok.



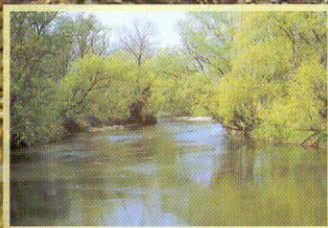
**Folyók és tavak** A Rába, mely a terület legnagyobb vízfolyása,

néhány rövid szakasztól eltekintve szabályozatlan, medrét állandóan formáló, gyors sodrású, örvényes folyó. Bár többnyire már csak keskeny szegélyek maradtak az egykori ártéri erdőkből, mégis vonzó mind a horgászok, mind pedig a vízitúrázók számára. A hirtelen kanyarok, zátonyok, bedőlt fák alaposan próbára teszik az evezősöket, a váratlan áradásokról nem is beszélve. A vízparti pikniket és a fürdözést kedvelőket völgyzárógátas tavak sora várja. Főleg horgászok keresik fel a Felső-



marác és Halogy között található Himfai-tavat, melynek közelében kellemes parkerdő terül el. A kiépítettebb, urbanizáltabb vízpartra vágyók a Hegyhátszentjakab közelében található Vadása-tavat, a szolidabb, de kulturált körülményekre vágyók a zalalövői Borostyánkő-tavat keressék meg.

Akik a kevésbé kiépített, természetesebb vízpartot kedvelik, Máriaújfalu közelében találhatnak rá a festői Hársas-tóra. A környék legnagyobb mesterséges tava Bajánsenye közelében található.





**Lápország** A természetjárók sem csalatkoznak, ha élővizekre vágnak. Közel ezer forrás, több tucat állandó szabályozatlan patak, sok kisebb-nagyobb láp,

mocsaras vizenyős rét és erdő van a területen. Kora tavasszal szinte minden kis mélyedésben víz csillog, minden völgyben víz csordogál. Az év második felére a felszíni vizek egy része eltűnik. A széles völgyek alján, vagy a lapos dombhátak agyagteknőiben különleges természeti értéket jelentő jégkori tőzegmohás lápok, láprétek, mocsárrétek maradtak meg. Ilyen területeket láthat az érdeklődő Szőce közelében, Apátistvánfalva és Szakonyfalva környékén. Ezek felkeresés-

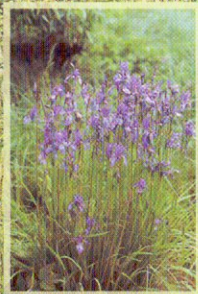


se azonban szakértő vezető nélkül nem célszerű. Kellemes patak menti túrában lehet része azoknak, akik Iváncról az országos kéktúra útvonalát követik a Lugos-patak völgyében, vagy a zöldjelzés mentén a Huszász-völgybe mennek át. Akik a Szala-patakot követik nyomon, több ezer éves halomsírmezőre is ráakadhatnak Szalafő



közelében. A Szala forrása a Fekete-tó, mely a térség legszebb tőzegmohás lápjá. Különleges élmény a hozzáértő botanikusnak, szakvezető nélkül viszont csalódást okozhat a laikusoknak.

Könnyebben elérhető kistestvére az Ördög-tó Orfalu és Máriaújfalu között látható. A túrák során rengeteg kisebb-nagyobb pocsolyát láthatunk, melyekben a figyelmes szemlélő sárgahasú unkat, vagy alpesi gótét is felfedezhet.





**Archaikus táj** A természeti adottságokon kívül az aprófalvakban élő lakosság gazdasági tevékenysége is hozzájárult a táj sajátos arculatának kialakulásához. Az egy-

kor összefüggő erdővel borított területen, a kezdeti irtásföldek helyén Magyarországon csak itt található szeres és szórvány települések jöttek létre. A vidék uralkodó tulajdonformája a kispaszti birtok volt. A Vendvidéket az ötvenes évek államosításai is elkerülték. Az apró szántóföldek, a kiterjedt rétek és a rendkívül elegendes szálalóerdők egészen különleges

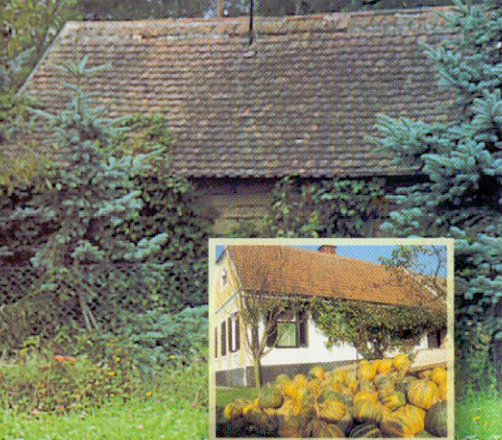


mozaikos tájképi mintázatot hoztak létre. A legszebb szeres település Szalafő. A dombtetőkön épült házcsoportok különleges



tájképi élményt nyújtanak. Érdekes valamennyi szerre ellátogatni, de a Pityerszert és a Felsőszert semmiképpen nem szabad kihagyni. A különálló tanyákból álló hegyvi-

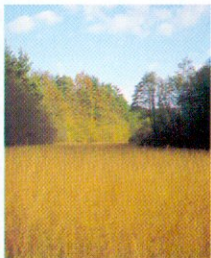
déki településforma, a szórványtelepülés legszebb példáit Kétvölgyön, Felsőszőlőn (János-hegy, Kakas-domb) és Apátistvánfalván csodálhatjuk meg. Akik a különleges szálalóerdőkre kíváncsiak, azok Szakonyfaluból induljanak Kétvölgy, ill. Felsőszőlő felé a piros turistajelzésen. Ha már erre járnak, Felsőszőlőn a Hampó-völgyben felfelé haladva a piros turistajelzésen jutnak el a három ország határán fekvő "legnyugatibb ponthoz", melyet patinás háromcímeres határkő jelez.





**Orchideás rétek** A Vendvidék és az Őrség egykor járhatatlan erdőrengeteg volt, az országot védelmező gye-pűrendszer fontos szakasza. Ma mégis

a legmeghatározóbb esztétikai élményt azok a rétek nyújtják, melyek az egykori irtásföldeken, a települések körül, vagy erdők közé ékelődve gyakran patak menti völgyekben jöttek létre. A szarvasmarha-tenyésztést kiszolgáló kaszálóréteken a természettel harmonizáló évezredes emberi használat rendkívül értékes réttársulásokat hozott létre és tartott fenn. A hagyományos gazdálkodásnak köszönhetően az országban egyedülálló sárgalilimos, gyapjúsásos láprétek, mocsárrétek, szórfűgyepek, aranyzabos



hegyi rétek őrződtek meg. A Lugosi-réten, azon túl, hogy a vidék egyetlen máig megmaradt fás legelője, nagyméretű idős tölgyfákkal, megcsodálhatjuk a sárgalilium üde csoportjait is. Valóságos virágeldorádóban lehet része a Kerka völgyébe látogatóknak. Itt tavasszal buglyos szegfű rózsaszín virágait is láthatjuk.

Apátistvánfalván a Hársas-patak völgyében akár a közútról is láthatunk gyapjúsást, zergeboglárt. A területen jónéhány orchideaféle is él. Egyes réteken áprilistól júniusig valóságos kosbormezőben gyönyörködhetünk. Akik vadvirágos mezőkre vágnak, május végéig érdemes a területet felkeresni, hiszen az első kaszálások ekkor tör-



ténnek meg. Ősszel is érdemes a lápréteket felkeresni. A tárnicsok enciánkék virágaitól díszlenek ekkor a láprétek, a vörösre színeződő embermagasságú kékperje között megbújva. Egyes rövidfűvű réteken különleges európai ritkaságú nedűgombák élnek. A területnek nagyon gazdag a rovarvilága.



55/00

## Információk

A Kőrmend–Zalalövő vonaltól nyugatra, a Rábától délre a védett területek sora található, azaz a természetvédelmi törvény korlátozásai vonatkoznak rá. A táborok, kirándulások, és erdei iskolák szervezői mindenképpen tájékozzanak a természetvédelmi korlátozásokról. Az illetékes hatóság a Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság. Helyi irodája Óriszentpéteren a Keserűszerezen működik (Tel.: 94/428-119). Fokozottan védett területre csak külön engedéllyel és vezetővel lehet belépni. A vidék sajátossága, különösen a Vendvidéken, a magántulajdonú kisbirtokok nagy aránya. Nagyon erős a tulajdonosi szemlélet. Ezért sem érdemes a kijelölt utakról vezető nélkül letérni, nem mindenütt lehet gombát vagy áfonyát, de akár táborúznak való száraz fát gyűjteni, mert a tulajdonos joggal tekintheti tolvajnak a gyanútlan erdőjárót. A natúrpark területe, de különösen a Vendvidék, Magyarország legcsapadékosabb területe. A vidék talajainak jellegzetessége a magas talajvíz, mely sok helyütt kisebb-nagyobb, állandó pocsoltyák formájában jelentkezik. Egyes földutakon gyakran hatalmas a sár. A völgyek alján a legszárazabb időben is vizenyős a talaj. Ezért a természetjáróknak megfelelő öltözkéssel kell készülni. Akik nyári tábor szerveznek, különösen ha nomád körülményeket választanak, számítsanak rá, hogy egyes helyeken a vizes talaj, a felszín alatt mozgó víz és a számtalan forrás miatt éjszaka nagyon páras a levegő, mely a völgyek alján erősen, akár télies hőmérsékletűre is lehűlhet. Természetvédelmi szakvezetést, tábor szervezéshez szakmai segítséget, erdei iskola programjának megtervezéséhez és lebonyolításához az alábbi helyeken lehet információt szerezni: Kakasmandikó Bt. Tel.: 94/428-846, Kerekerdő Alapítvány Tel.: 94/343-770



Turisztikai információ: Óriszentpéter Városszer 106. Tel.: 94/428-507  
 Kiadó: Savaria Tourist Kft. 9700 Szombathely, Hollán E. u. 1. Tel.: 94/318-055  
 Írta: Gyöngyössi Péter ■ Fotó: Gyöngyössi Péter, Németh József  
 A kiadvány támogatója az Európai Unió Phare CBC Magyarország–Ausztria Programja. A Turisztikai Célélőirányzat támogatásával készült ingyenes terjesztésű kiadvány



Turisztikai információ: Óriszentpéter Városszer 106. Tel.: 94/428-507  
 Kiadó: Savaria Tourist Kft. 9700 Szombathely, Hollán E. u. 1. Tel.: 94/318-055  
 Írta: Gyöngyössi Péter ■ Fotó: Gyöngyössi Péter, Németh József  
 A kiadvány támogatója az Európai Unió Phare CBC Magyarország–Ausztria Programja. A Turisztikai Célélőirányzat támogatásával készült ingyenes terjesztésű kiadvány

